

Kinderen met Downsyndroom

Hoe krijgen we ze aan de praat?

Erik de Graaf

Downsyndroom staat voor het geheel of gedeeltelijk in drievoud aanwezig zijn van chromosoom 21. Het leidt zowel tot een enigszins vertraagde als een meer of minder afwijkende ontwikkeling, lichamelijk en verstandelijk. Er is echter een grote variatie in wat personen met Downsyndroom kunnen bereiken.

Niet alleen hun aanleg, maar vooral ook de mogelijkheden die hen worden geboden spelen daarbij een belangrijke rol. Hoe groot die invloed van de omgeving is, wordt daarbij steeds duidelijker. Mensen met Downsyndroom hebben in de eerste plaats een verhoogde kans op allerlei medische complicaties, zoals onder andere aangeboren - meestal corrigeerbare - hartafwijkingen, gehoorproblemen en overgevoeligheid voor bepaalde voedingsmiddelen. Pakweg de helft van alle pasgeborenen met Downsyndroom is echter goed gezond. Downsyn-

droom wordt daarnaast altijd gekenmerkt door een meer of minder ernstige ontwikkelingsachterstand, vooral op het gebied van cognitie, spraak en motoriek.

De spraak-taalontwikkeling

Algemeen wordt gesteld dat waarschijnlijk geen enkele andere verstandelijke belemmering zo'n nadelige invloed heeft op de verbale communicatie als Downsyndroom (zie bijvoorbeeld Rondal, 1994a). Het meest opvallende praktische aspect is het later bereiken van de bekende mijlpalen. In het totale beeld is het achterblijven van de ontwikkeling op het gebied van de expressieve taal in vergelijking met die van de receptieve taal en de non-verbale cognitieve ontwikkeling het meest opvallend (Fidler, 2005). Daarnaast moet nog worden genoemd de vaak slechte articulatie. Uiteindelijk leren sommige personen met Downsyndroom behoorlijk ingewikkelde zinnen produceren en begrijpen, maar zijn bij het uitspreken daarvan slecht te verstaan. Het tegenovergestelde komt echter ook voor: goed gearticuleerd spreken in korte taalvormen of losse woorden. Op groepsniveau zijn de hier genoemde problemen manifester bij jongens dan bij meisjes. Er kan voor dit alles een complex van oorzaken worden genoemd. Hieronder zal een samenvatting worden gegeven.

Problemen met het gehoor

Een eerste belangrijk aspect van de bemoeilijkte spraak-taal-